

GUÍA DOCENTE DEL MASTER EN ENSEÑANZAS ARTÍSTICAS DE INTERPRETACIÓN E INVESTIGACIÓN DE LA MÚSICA

GUIA DOCENT DEL MÁSTER EN ENSENYANCES ARTÍSTICAS DE INTERPRETACIÓN E INVESTIGACIÓN DE LA MÚSICA

Nom de l'assignatura

Nombre de la asignatura

INSTRUMENTO PRINCIPAL/INSTRUMENT PRINCIPAL

Curs/ curso

2023- 2024

Instrument

Instrumento

CANTO/CANT

1.- Dades d'identificació de l'assignatura

Datos de identificación de la asignatura

Dades generals de l'assignatura Datos generales de la asignatura			
Crèdits ECTS Créditos ECTS	18	Semestral/Anual Semestral/Anual	ANUAL
Centre Centro	Conservatorio Superior de Música "Óscar Esplá" de Alicante Conservatori Superior de Música Òscar Esplà d'Alacant		
Postgrado Postgrau	Máster en Enseñanzas Artísticas de Interpretación e Investigación de la Música Master en Ensenyaments Artístics d'Interpretació i Investigació de la Música		
Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura Idioma/s en que se imparte la asignatura	CASTELLÀ VALENCIÀ		
Web assignatura Web asignatura			
Itinerari Itinerario	Música clásica, música romántica y música moderna y contemporánea (siglos XX y XXI) Música clàssica, música romàntica i música moderna i contemporània (segles XX i XXI)		
Tipus de Matèria Tipo de Materia	VOZ/VEU		

Professorat, horari, aula i contextualització de la assignatura <i>Profesorado, horario, aula y contextualización de la asignatura</i>	
Nom del Professor <i>Nombre del Profesor</i>	Ma Pilar Páez Martínez
Correu electrònic <i>Correo electrónico</i>	pilar_paez@hotmail.com
Titulació acadèmica <i>Titulación académica</i>	<p>-Doctora en Artes y Educación Universitat de Girona</p> <p>-Título de Grado Superior de Canto (Plan 66) Conservatorio Superior de Música de Barcelona</p> <p>-Master Oficial Universitario en Investigación e Interpretación Musical Universidad Internacional de Valencia (VIU)</p> <p>-Suficiencia investigadora Universidad de Girona</p> <p>-Postgrado de rehabilitación de la voz. Logopedia. ISEP (Instituto Superior de Estudios Pedagógicos), Barcelona</p> <p>-Postgrado en Gestión Cultura - Políticas Culturales Universidad de Barcelona</p> <p>-Curso de adaptación pedagógica - CAP Universidad de Alicante</p> <p>-Título de Grado Profesional de Canto (Plan 66) <i>Premio Extraordinario</i> Conservatorio Profesional de Música de Vila-seca, Tarragona</p> <p>-C1 de València EOI de Torrevieja</p> <p>-Capacitació per a l'Ensenyament en València. Universidad CEU de Elche</p>
	<p>-Doctora en Arts i Educació Universitat de Girona</p> <p>-Títol de Grau Superior de Canto (Pla 66) Conservatori Superior de Música de Barcelona</p> <p>-Màster Oficial Universitari en Investigació i Interpretació Musical Universitat Internacional de València (VIU)</p> <p>-Suficiència investigadora Universitat de Girona</p> <p>-Postgrau de rehabilitació de la veu. Logopèdia. ISEP (Institut Superior d'Estudis Pedagògics), Barcelona</p> <p>-Postgrau en Gestió Cultura - Polítiques Culturals Universitat de Barcelona</p> <p>-Curs d'adaptació pedagògica - CAP Universitat d'Alacant</p> <p>-Títol de Grau Professional de Canto (Pla 66) Premi Extraordinari Conservatori Professional de Música de Vila-seca, Tarragona</p>

	-C1 de València EOI de Torreveja -Capacitació per a l'Ensenyament en València. Universitat CEU d'Elx	
Experiència docent <i>Experiencia docente</i>	-Conservatorio Superior de Música "Oscar Esplá" de Alicante -Conservatorio Superior de Música de Castilla-La Mancha -Conservatorio Profesional de Música, Valencia -Instituto de Estudios Musicales del Principado de Andorra -Conservatorio Profesional de Música "José Tomás", Alicante -Conservatorio Profesional de Música, La Vall d'Uixó, Castellón -Escuela de Música "Aules", Barcelona -Escuela "Amics de l'Unió de Granollers", Barcelona -Escuela de Música "Rita Ferrer", Palafruguell, Girona -Escuela Coral Municipal, Torreveja, Alicante	
	-Conservatori Superior de Música "Oscar Esplá" d'Alacant -Conservatori Superior de Música de Castella-la Manxa -Conservatori Professional de Música, València -Institut d'Estudis Musicals del Principat d'Andorra -Conservatori Professional de Música "José Tomás", Alacant -Conservatori Professional de Música, La Vall d'Uixó, Castelló -Escola de Música "Aules", Barcelona -Escola "Amics de l'Unió de Granollers", Barcelona -Escola de Música "Rita Ferrer", Palafruguell, Girona -Escuela Coral Municipal, Torreveja, Alacant	
Horari de l'assignatura <i>Horario de la asignatura</i>	Lunes/dilluns 14.00 a 15.00	----
Horari de Tutoria <i>Horario de Tutoria</i>	Viernes/Divendres de 08:00 a 09:00	----
Horari d'atenció al estudiant <i>Horario de atención al estudiante</i>	Viernes/Divendres de 09:00 a 10:00	----
Aula on s'imparteix <i>Aula donde se imparte</i>	107	----

<p>Perfil professional del professor i investigador <i>Perfil profesional del profesor e investigador</i></p>	<p>Mª Pilar Páez Martínez</p> <ul style="list-style-type: none"> -Doctora en Artes y educación por la Universidad de Girona. -Cantante lírica y docente en la especialidad de canto. -Master Oficial Universitario en Investigación e Interpretación Musical. -Suficiencia investigadora (UdG). -Ha sido ponente en congresos de investigación relacionados con la música de diferentes ciudades españolas como Granada, Barcelona, Girona, Murcia, Elche, Alicante, etc. -Como intérprete ha actuado en salas y teatros de España, así como en escenarios de Italia, Suiza, Austria, Cuba, Argentina, entre otros. <hr/> <p>Mª Pilar Páez Martínez</p> <ul style="list-style-type: none"> -Doctora en Arts i Educació per la Universitat de Girona. -Cantant lírica i docent en l'especialitat de cant. -Màster Oficial Universitari en Investigació i Interpretació Musical. -Suficiència investigadora (UdG). -Ha sigut ponent en congressos d'investigació relacionats amb la música de diferents ciutats espanyoles com Granada, Barcelona, Girona, Múrcia, Elx, Alacant, etc. -Com a intèrpret ha actuat en sales i teatres d'Espanya, així com en escenaris d'Itàlia, Suïssa, Àustria, Cuba, l'Argentina, entre altres.
--	--

1.3.-Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació.

Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación.

Ofrecer al alumnado una formación integral en la interpretación vocal, incluyendo formación vocal, estilística, de repertorio, escénica y teórica para facilitar su inserción en el mundo profesional, ya sea como intérprete o como investigador.

Dotar al alumno de la experiencia en los escenarios, sea individual o de conjunto, que le proporcionan las distintas oportunidades que plantea el máster de actuar ante el público, en recitales, conciertos, etc. y con distintas formaciones instrumentales.

Oferir a l'alumnat una formació integral en la interpretació vocal, incloent formació vocal, estilística, de repertori, escènica i teòrica per a facilitar la seua inserció en el món professional, ja siga com a intèrpret o com a investigador.

Dotar a l'alumne de l'experiència en els escenaris, siga individual o de conjunt, que li proporcionen les diferents oportunitats que planteja el màster d'actuar davant el públic, en recitals, concerts, etc. i amb diferents formacions instrumentals.

1.4	Coneixements previs <i>Conocimientos previos</i>
	<p>Sense requisits previs, mínims o necessaris per a cursar l'assignatura. Es poden afegir coneixements recomanats i/o relació amb altres assignatures de la mateixa titulació. <i>Sin requisitos previos, mínimos o necesarios para cursar la asignatura. Se pueden añadir conocimientos recomendados y/o relación con otras asignaturas de la misma titulación</i></p> <p>Sin requisitos previos. Requisitos recomendables: estar en posesión del título superior de Canto.</p> <p>Sense requisits previs. Requisits recomanables: estar en possessió del títol superior de Canto.</p>
2.-	<p>Competències de l'assignatura i la seua relació amb les competències generals i específiques del títol. <i>Competencias de la asignatura y su relación con las competencias generales y específicas del título.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Demostrar un alto nivel de conocimientos técnicos y estructurales de las obras más representativas de su área de especialización. CG1, CG7, CG9. - Dominar la técnica instrumental y corporal y las variantes estilísticas que requieren los repertorios de su área de especialización. CE5 - Ser capaz de desarrollar, presentar y demostrar públicamente programas de alto nivel que sean coherentes y adecuados al itinerario elegido. CG4, CE3. - Conocer la teoría y la aplicación práctica de la interrelación entre estructura e interpretación musical. CE 1, CE7. - Ser capaz de vincular su actividad musical con otras disciplinas musicales, científicas, humanísticas y artísticas. CG2, CG3, CG8. - Ser capaz de utilizar una metodología de estudio e investigación que le capacite para el continuo desarrollo de su actividad musical. CG5 - Conocer las implicaciones escénicas que conlleva la actividad profesional. CE6. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> - Demostrar un alt nivell de coneixements tècnics i estructurals de les obres més representatives de la seua àrea d'especialització. CG1, CG7, CG9. - Dominar la tècnica instrumental i corporal i les variants estilístiques que requereixen els repertoris de la seua àrea d'especialització. CE5 - Ser capaç de desenvolupar, presentar i demostrar públicament programes d'alt nivell que siguen coherents i adequats a l'itinerari triat. CG4, CE3. - Conèixer la teoria i l'aplicació pràctica de la interrelació entre estructura i interpretació musical. CE 1, CE7. - Ser capaç de vincular la seua activitat musical amb altres disciplines musicals, científiques, humanístiques i artístiques. CG2, CG3, CG8. - Ser capaç d'utilitzar una metodologia d'estudi i investigació que li capacite per al continu desenvolupament de la seua activitat musical. CG5 - Conèixer les implicacions escèniques que comporta l'activitat professional. CE6.

3.-	Continguts de l'assignatura i organització temporal <i>Contenidos de la asignatura y organización temporal</i>
Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... <i>Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,...</i>	Planificació temporal <i>Planificación temporal</i>
<ul style="list-style-type: none"> Repertorio avanzado para la propia voz, incluyendo todos los géneros, y dentro del periodo elegido por el estudiante, en los diversos idiomas originales en que han sido compuestos, que comprenda aspectos interpretativos: técnica, estilo, fraseo, dicción, dinámica, agógica, etc. Formas musicales: análisis avanzado armónico, formal, técnico y estético de las principales formas del repertorio vocal: ópera, opereta, zarzuela, oratorio y repertorio de concierto, con acompañamiento de piano, en formación de cámara o con orquesta. Técnica vocal: estudios específicos y ejercicios vocales, encaminados a la resolución de los problemas técnicos; aplicación de diferentes fórmulas al repertorio. 	El repertorio es específico y particular para cada voz, por lo tanto, el profesor decidirá las obras a trabajar por los alumnos y dirigirá el estudio programando obras de diversos géneros, estilos y autores, dependiendo siempre de la evolución personal del alumno. La planificación es individual.
<ul style="list-style-type: none"> Técnicas de estudio avanzadas: proceso y desarrollo de las mismas, que abarque un estudio pormenorizado del compositor, la época, el estilo, el análisis, la memorización. El recital público. Del ritual pedagógico-artístico al ritual escénico: la presencia. Conciencia corporal y educación somática del movimiento: aplicaciones técnicas, expresivas y creativas en la interpretación musical y escénica. Elementos, procedimientos y técnicas de concentración, respiración y relajación. El miedo escénico: actitud del músico ante la ansiedad y el estrés. Técnicas de comunicación en público (en el escenario y ante un tribunal). El papel desempeñado por el cantante, desde solista hasta integrante de diferentes proyectos musicales participativos. La interdisciplinaridad. Relación del Canto con otras disciplinas de carácter científico y humanístico: danza, literatura, historia, iconografía, religión, filosofía, sociología, estética, etc. 	

<ul style="list-style-type: none"> · Repertori avançat per a la pròpia veu, incloent tots els gèneres, i dins del període triat per l'estudiant, en els diversos idiomes originals en què han sigut compostos, que comprega aspectes interpretatius: tècnica, estil, frasege, dicció, dinàmica, agògica, etc. · Formes musicals: anàlisi avançada harmònica, formal, tècnic i estètic de les principals formes del repertori vocal: òpera, opereta, sarsuela, oratori i repertori de concert, amb acompanyament de piano, en formació de cambra o amb orquestra. · Tècnica vocal: estudis específics i exercicis vocals, encaminats a la resolució dels problemes tècnics; aplicació de diferents fórmules al repertori. · Tècniques d'estudi avançades: procés i desenvolupament d'aquestes, que abaste un estudi detallat del compositor, l'època, l'estil, l'anàlisi, la memorització. · El recital públic. Del ritual pedagògic-artístic al ritual escènic: la presència. Consciència corporal i educació somàtica del moviment: aplicacions tècniques, expressives i creatives en la interpretació musical i escènica. Elements, procediments i tècniques de concentració, respiració i relaxació. La por escènica: actitud del músic davant l'ansietat i l'estrés. Tècniques de comunicació en públic (en l'escenari i davant un tribunal). El paper exercit pel cantant, des de solista fins a integrant de diferents projectes musicals participatius. · La interdisciplinarietat. Relació del Cant amb altres disciplines de caràcter científic i humanístic: dansa, literatura, història, iconografia, religió, filosofia, sociologia, estètica, etc. 	<p>El repertori és específic i particular per a cada veu, per tant, el professor decidirà les obres a treballar pels alumnes i dirigirà l'estudi programant obres de diversos gèneres, estils i autors, depenent sempre de l'evolució personal de l'alumne. La planificació és individual.</p>
---	--

4.- Resultats d'aprenentatge

Resultados de aprendizaje

4.1.- Relació entre els resultats d'aprenentatge i les competències <i>Relación entre los resultados de aprendizaje y las competencias</i>	
Resultats d'aprenentatge <i>Resultados de aprendizaje</i>	Competències <i>Competencias</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Aplicar el alto nivel de conocimientos técnicos instrumentales y corporales en el recital público. - Aplicar l'alt nivell de coneixements tècnics instrumentals i corporals en el recital públic. 	CG1, CG2, CG4, CG8, CE 1,
<ul style="list-style-type: none"> - Analizar y sintetizar la teoría entre la estructura y la interpretación musical. - Analitzar i sintetitzar la teoria entre l'estructura i la interpretació musical. 	CG3, CG4, CG5, CE 1
<ul style="list-style-type: none"> - Aplicar la metodología de estudio del desarrollo de su actividad musical. - Aplicar la metodologia d'estudi del desenvolupament de la seua activitat musical. 	Investigación/Investigació
<ul style="list-style-type: none"> - Comprender el comportamiento escénico de su actividad profesional. - Comprendre el comportament escènic de la seua activitat professional. 	CG4, CG7, CG8, CE 1, CE 3, CE 7
<ul style="list-style-type: none"> - Sintetizar las relaciones con otras disciplinas artísticas. - Sintetitzar les relacions amb altres disciplines artístiques. 	CG2, CG4, CG7, CE 5, CE 7

Nota important: Les competències estan expressades en un sentit genèric pel que és necessari incloure en la guia docent els resultats d'aprenentatge. Aquests resultats constitueixen una concreció d'una o diverses competències, fent explícit el grau de domini o acompliment que ha d'adquirir l'alumnat i contenen en la seua formulació el criteri amb el qual van a ser avaluades. Els resultats d'aprenentatge evidencien allò que l'alumnat serà capaç de demostrar en finalitzar l'assignatura o matèria i reflecteixen, així mateix, el grau d'adquisició de la competència o conjunt de competències.

Nota importante: Las competencias están expresadas en un sentido genérico por lo que es necesario incluir en la guía docente los resultados de aprendizaje. Estos resultados constituyen una concreción de una o varias competencias, haciendo explícito el grado de dominio o desempeño que debe adquirir el alumnado y contienen en su formulación el criterio con el que van a ser evaluadas. Los resultados de aprendizaje evidencian aquello que el alumnado será capaz de demostrar al finalizar la asignatura o materia y reflejan, asimismo, el grado de adquisición de la competencia o conjunto de competencias.

5.-	Metodologia y pla de treball <i>Metodología y plan de trabajo</i>		
5.1.	Activitats de treball presencials <i>Actividades de trabajo presenciales</i>		
ACTIVITATS EDUCATIVES <i>ACTIVIDADES EDUCATIVAS</i>	Descripció <i>Descripción</i>	Percentatge del total <i>Porcentaje del total</i> %	Volum treball (en hores) <i>Volumen trabajo</i> (en horas)
Classe presencial <i>Clase presencial</i>	<p>Classes presencials pràctiques en les quals es treballarà tècnic i estilísticament els continguts de l'assignatura (incloent demostracions del professor), anàlisi i metodologia d'estudi. Es debatiran i realitzaran activitats utilitzant diferents recursos docents, amb especial èmfasi en el repertori propi del itinerari.</p> <p><i>Clases presenciales prácticas en las que se trabajarán técnica y estilísticamente los contenidos de la asignatura (incluyendo demostraciones del profesor), análisis y metodologías de estudio. Se debatirán y realizarán actividades utilizando distintos recursos docentes, con especial énfasis en el repertorio propio del itinerario.</i></p>	10%	45
Tutories <i>Tutorías</i>	<p>Les tutories individuals i col·lectives hauran de servir com a mitjà per a coordinar als/as estudiants en les tasques individuals i de grup, així com per a avaluar tant els progressos individuals com les activitats i la metodologia docent.</p> <p><i>Las tutorías individuales y colectivas deberán servir como medio para coordinar a los/as estudiantes en las tareas individuales y de grupo, así como para evaluar tanto los progresos individuales como las actividades y la metodología docente.</i></p>	5%	22,5
Avaluació <i>Evaluación</i>	<p>Avaluació continua del procés d'aprenentatge. Recital Fi de Master.</p> <p><i>Evaluación continua del proceso de aprendizaje. Recital Fin de Master</i></p>	5%	22,5
Recitals <i>Recitales</i>	<p>Audicions, concert i recitals de l'alumne on haurà d'aplicar els coneixements adquirits al llarg del curs.</p> <p><i>Audiciones, conciertos y recitales del alumno donde deberá aplicar los conocimientos adquiridos a lo largo del curso.</i></p>	5%	22,5
	SUBTOTAL	25%	112,5

5.2 Activitats de treball autònom <i>Actividades de trabajo autónomo</i>			
ACTIVITATS EDUCATIVES <i>ACTIVIDADES EDUCATIVAS</i>	Descripció <i>Descripción</i>	Percentatge del total <i>Porcentaje del total</i> %	Volum treball (en hores) <i>Volumen trabajo</i> (en horas)
Treballs pràctics <i>Trabajos prácticos</i>	Preparació d'activitats pràctiques vinculades a l'assignatura: assajos, tasques de afinació de l'instrument, posada a punt, etc. <i>Preparación de actividades prácticas vinculadas a la asignatura: ensayos, tareas de afinación del instrumento, puesta a punto, etc.</i>	10%	45
Estudi pràctic <i>Estudio práctico</i>	Estudi pràctic, realització de tasques i preparació de classes, exàmens i recitals individuals. <i>Estudio práctico, realización de tareas y preparación de clases, exámenes y recitales individuales.</i>	60%	270
Activitats complementàries <i>Actividades complementarias</i>	Activitats formatives relacionades amb l'assignatura: assistència a concerts, conferències, lectures complementàries, cerca de repertori, etc. <i>Actividades formativas relacionadas con la asignatura: asistencia a conciertos, conferencias, lecturas complementarias, búsqueda de repertorio, etc.</i>	5%	22,5
SUBTOTAL		75%	337,5
TOTAL			450

6.- Sistema d'avaluació i qualificació <i>Sistema de evaluación y calificación</i>	
6.1 Criteris d'avaluació <i>Criterios de evaluación</i>	<p>Para la evaluación de la asignatura, se estará a la dispuesto en el artículo 9 del Real Decreto 631/2010, en virtud del cual, la evaluación del proceso de aprendizaje del estudiante se basará en el grado y nivel de adquisición y consolidación de las competencias definidas en el Máster. La evaluación será diferenciada por asignaturas y tendrá un carácter integrador en relación con las competencias definidas para cada una de ellas en el plan de estudios; será continua y global, tendrá carácter orientador y formativo, y deberá analizar los procesos de aprendizaje individual y colectivo. La calificación, representación última del proceso de evaluación, deberá ser reflejo del aprendizaje individual, entendido no sólo como la adquisición de conocimientos, sino como un proceso que tiene que ver fundamentalmente con cambios intelectuales y personales de los/as estudiantes al encontrarse con situaciones nuevas que exigen desarrollar capacidades de comprensión y razonamiento nuevas a su vez.</p> <p>La información para evidenciar el aprendizaje será recogida, principalmente, mediante:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seguimiento periódico del progreso de los/as estudiantes, tanto en el aula como en tutorías individuales. • Evaluación de los trabajos encomendados. • Valoración de la participación individual y en grupo, tanto en el aula como en las tareas que se

realicen fuera de ella.

- Realización de un recital libre de una duración que no exceda 50 minutos.

El proceso de evaluación de los/as estudiantes puede incluir la elaboración de un informe del grado de adquisición individual de los resultados de aprendizaje.

Las fechas de los recitales se comunicarán con la debida antelación al alumno, ya que dependen de los espacios de que podamos disponer. Generalmente, estos conciertos se realizan, con público, en el ADDA de Alicante, siempre que la situación lo permita.

FALTAS DE ASISTENCIA

En cuanto a la asistencia (obligatoria), se permite un máximo 3 faltas injustificadas, y un máximo de 5 en total de faltas sean justificadas total o parcialmente durante todo el curso escolar. Una vez superada la cantidad de faltas, el alumno deberá acogerse forzosamente al sistema de recuperación.

Las faltas justificadas lo podrán ser en las circunstancias siguientes:

1. Por enfermedad, con el justificante médico correspondiente
2. Por actividades del propio centro, mediante justificante del profesor encargado de la actividad correspondiente.

Si el número de faltas injustificadas rebasa de forma considerable las permitidas, se estará a lo dispuesto en el apartado Primero. 6 de la Resolución de 3 de julio de 2018, de la Dirección del ISEACV y, en consecuencia, se podría perder la condición de alumno por abandono escolar. Según esta: Cuando un alumno/a deje de asistir sin justificación a todas las asignaturas de las que se haya matriculado durante un período continuado equivalente a un tercio del curso escolar se considerará abandono escolar por parte del alumno/a. En este caso perderá la condición de alumno/a, quedando desvinculado/a de los estudios en los términos que se especifican en el punto 5, del artículo 14 del Decreto 48/2011, de 6 de mayo, del Consell, por el que se establece la ordenación de las enseñanzas artísticas superiores.

En referencia a las partituras:

- El alumno deberá entregar las partituras que va a trabajar durante el curso a su profesora en papel con la suficiente antelación. Estas partituras quedarán en posesión de la profesora hasta la finalización del curso.

Per a l'avaluació de l'assignatura, s'estarà a la disposat en l'article 9 del Reial decret 631/2010, en virtut del qual, l'avaluació del procés d'aprenentatge de l'estudiant es basarà en el grau i nivell d'adquisició i consolidació de les competències definides en el Màster. L'avaluació serà diferenciada per assignatures i tindrà un caràcter integrador en relació amb les competències definides per a cadascuna d'elles en el pla d'estudis; serà contínua i global, tindrà caràcter orientador i formatiu, i haurà d'analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu. La qualificació, representació última del procés d'avaluació, haurà de ser reflex de l'aprenentatge individual, entés no sols com l'adquisició de coneixements, sinó com un procés que té a veure fonamentalment amb canvis intel·lectuals i personals de els/as estudiants en trobar-se amb situacions noves que exigeixen desenvolupar capacitats de comprensió i raonament noves al seu torn.

La informació per a evidenciar l'aprenentatge serà recollida, principalment, mitjançant:

- Seguiment periòdic del progrés de els/as estudiants, tant a l'aula com en tutories individuals.
- Avaluació dels treballs encomanats.
- Valoració de la participació individual i en grup, tant a l'aula com en les tasques que es realitzen fora d'ella.
- Realització d'un recital lliure d'una duració que no excedisca 50 minuts.

El procés d'avaluació de els/as estudiants pot incloure l'elaboració d'un informe del grau d'adquisició individual dels resultats d'aprenentatge.

Les dates dels recitals es comunicaran amb la deguda antelació a l'alumne, ja que depenen dels espais de què puguem disposar. Generalment, aquests concerts es realitzen, amb públic, en l'ADDA d'Alacant, sempre que la situació ho permeta.

FALTES D'ASSISTÈNCIA

Quant a l'assistència (obligatòria), es permet un màxim 3 faltes injustificades, i un màxim de 5 en total de faltes siguen justificades totalment o parcialment durant tot el curs escolar. Una vegada superada la quantitat de faltes, l'alumne haurà d'acollir-se forçosament al sistema de recuperació.

Les faltes justificades el podran ser en les circumstàncies següents:

1. Per malaltia, amb el justificant mèdic corresponent
2. Per activitats del propi centre, mitjançant justificant del professor encarregat de l'activitat corresponent.

Si el nombre de faltes injustificades depassa de manera considerable les permeses, s'estarà al que es disposa en l'apartat Primer. 6 de la Resolució de 3 de juliol de 2018, de la Direcció de l'ISEACV i, en conseqüència, es podria perdre la condició d'alumne per abandó escolar. Segons aquesta: Quan un alumne/a deix d'assistir sense justificació a totes les assignatures de les quals s'haja matriculat durant un període continuat equivalent a un terç del curs escolar es considerarà abandó escolar per part de l'alumne/a. En aquest cas perdrà la condició d'alumne/a, quedant desvinculat/a dels estudis en els termes que s'especifiquen en el punt 5, de l'article 14 del Decret 48/2011, de 6 de maig, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments artístics superiors.

En referència a les partitures:

-L'alumne haurà d'entregar les partitures que treballarà durant el curs a la seua professora en paper amb la suficient antelació. Aquestes partitures quedaran en possessió de la professora fins a la finalització del curs.

6.2.	Sistemas de recuperación <i>Sistemas de recuperación</i>
	<p>La recuperación consistirá en un recital en el que el alumno pueda demostrar que los resultados de su aprendizaje tienen el nivel de excelencia que se persigue en este Máster.</p> <p>La fecha dependerá como en los exámenes ordinarios de la disposición del espacio, circunstancia que se comunica con la antelación debida al alumno.</p> <p>-----</p> <p>La recuperació consistirà en un recital en el qual l'alumne pugua demostrar que els resultats del seu aprenentatge tenen el nivell d'excel·lència que es persegueix en aquest Màster.</p> <p>La data dependrà com en els exàmens ordinaris de la disposició de l'espai, circumstància que es comunica amb l'antelació deguda a l'alumne.</p>

7.- Bibliografía <i>Bibliografía</i>
<p>-ALIER, Roger : Guía Universal de la Opera. Ed. Ma non troppo. Barna, 2000.</p> <p>-ALIÓ, Myriam. Reflexiones sobre la voz. Ed. Clivis. Barba,1983.</p> <p>-ALIÓ, Myriam. Los espacios de la voz. Imprenta Badía. Barcelona, 1995.</p> <p>-BUSTOS, Inés. La voz, la técnica y la expresión. Ed. Paidó-tribo. Barcelona, 2003.</p> <p>-BUSTOS, Inés. Tratamiento de los problemas de la voz. Ed. Cepe. Barcelona, 2007.</p> <p>-CANUYT, Georges. La voz. Ed. Librería Hachette. Buenos Aires, 1949.</p> <p>-CELLETI, Rodolfo. Canto e voci difetti causati da un errato studio del canto. Ed. Ricordi. Milano, 1959.</p> <p>-CUARTERO, Arturo. Voz libre. Ed. Labor. Barcelona, 1959.</p> <p>-FERRER SERRA, Joan. Teoría y práctica del canto. Ed. Herder. Barcelona, 2001.</p> <p>-FISCHER-DIESKAU, Dietrich. Hablan los sonidos, suenan las palabras. Ed. Turner. Madrid, 1990.</p> <p>-FISCHER-DIESKAU, Dietrich. Los lieder de Schubert. Ed. Alianza Editorial. Madrid, 1996.</p> <p>-HUSSON, Raoul. Le chant. Ed. Presses universitaires de France, Paris, 1962.</p> <p>-LODES, Hiltrud. Aprende a respirar. E. Integral. Barcelona, 1990.</p> <p>-MANSION, Madeleine. El estudio del canto. Ed. Ricordi americana. 1947.</p> <p>-MARAGLIANO-MORI, Rachelle. Conscienza della voce, nella scuola italiana di canto. Ed. Curci. Milano, 1985.</p> <p>-MARTÍNEZ LLUNA, Carmen. Técnica vocal. Ed. Piles. Valencia, 1983.</p> <p>-PERELLÓ, Jorge; CABALLÉ, Monserrat. Canto-Dicción. Ed. Médico-Científica. Barcelona,1977.</p> <p>-PERELLÓ J.; SALVÁ MIQUEL, J.A. Alteraciones de la voz. Ed. Médico-Científica. Barcelona, 1980.</p> <p>-REGIDOR ARRIBAS, Ramón. Temas del canto. El aparato de fonación. Real Musical, Madrid, 1975.</p> <p>-REGIDOR ARRIBAS, Ramón. Temas del canto. La clasificación de la voz. Real Musical, Madrid, 1977.</p> <p>-REVERTER, Arturo. El arte del canto.El misterio de la voz desvelado. Ed. Alianza editorial. Madrid, 2008.</p> <p>-SOPEÑA, Federico. El lied romántico. Ed. Moneda y crédito. Madrid, 1973.</p> <p>-SOPEÑA, Federico. El nacionalismo y el lied.Ed. Real Musical, 1979.</p> <p>-SOPEÑA, Federico. El "requiem" de la música romántica. Ed. Rialp, Madrid, 1965.</p> <p>-TORRES, Begonya; GIMENO, Ferran. Bases anatòmiques de la veu. E. Proa. Barcelona, 1995.</p> <p>-VIÑAS, Francisco. El arte del canto. Ed. Salvat. Barcelona, 1932.</p>